
Přednáška č. 1

Martin Klíma

Kontakt

Martin Klíma

xklima@fel.cvut.cz

Místnost: KN-E319a

Tel +420 224 35 7362

Konzultační hodiny v pondělí od 16:00

Cíl a náplň předmětu

Cíl předmětu:

- Absolvent předmětu bude schopen navrhnout, realizovat a spravovat klientskou i serverovou část webové aplikace.

Náplň předmětu:

- programování na straně webového klienta
- programování na straně webového serveru
- návrh webové aplikace (architektura, technologie, vzory)

Organizace přednášek

- 1 Základy Internetu, protokol HTTP, jazyk (X)HTML
- 2 Přednáška CSS
- 3 Skriptování na straně klienta
- 4 Jazyk PHP
- 5 Obsluha fomulářů, udržení stavu aplikace (sezení)
- 6 PHP a databáze
- 7 Objekty, vzory (db, ...)
- 8 MVC, Smarty
- 9 AJAX a PHP
- 10 Autentizace a autorizace
- 11 Bezpečnost aplikací vyvíjených v PHP
- 12 Knihovny a frameworky - PEAR, Zend Framework
- 13 Aplikační servery
- 14 Rezerva

Organizace předmětu

- Zápočet + zkouška
- Body ze semestru

Celkové hodnocení

A (výborně)	≥ 99
B (velmi dobře)	78 až 88
C (dobře)	67 až 77
D (uspokojivě)	56 až 66
E (dostatečně)	56 až 55
F (nedostatečně)	< 55

Internet – základní principy

- Počítačová síť tvořená počítači a routery
- Jednotlivé prvky jsou na sobě nezávislé
- Datagramová síť (posílání packetů)
- Packet obsahuje adresu zdroje a cíle
- Doručení packetu není zaručeno
- Není žádná centrální autorita, která by řídila provoz v síti

Packet - elementární datová jednotka procházející přes síť

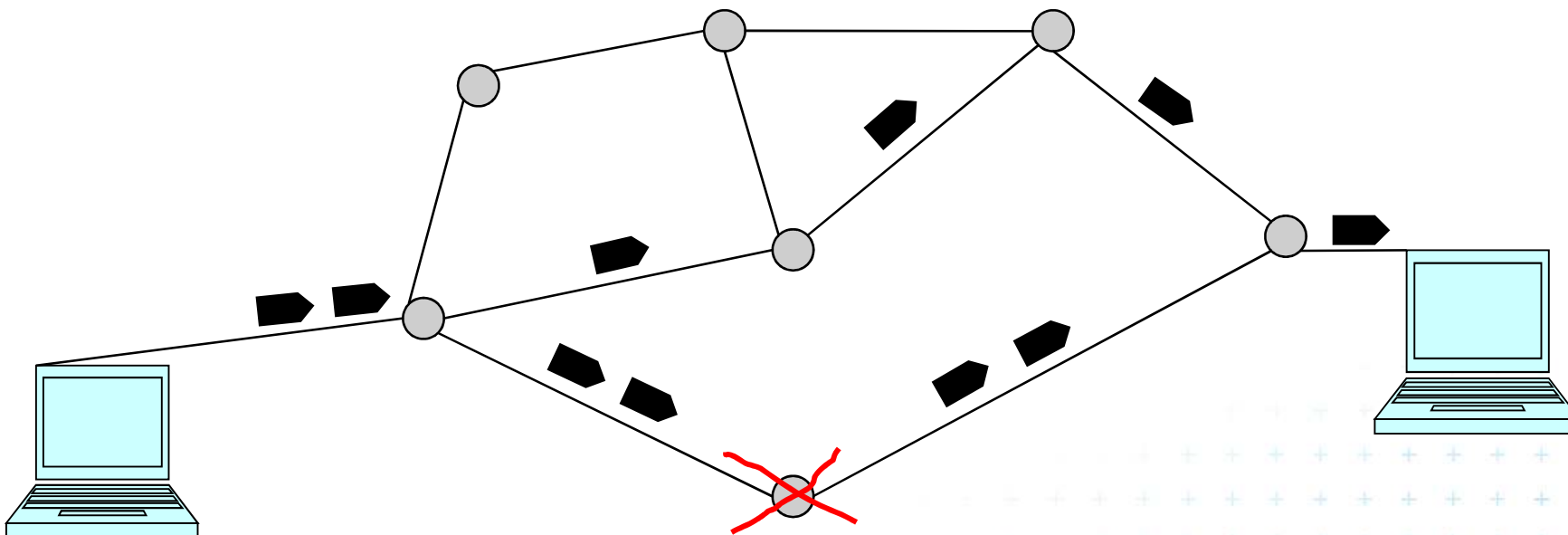
Základní protokoly:

- Internet Protocol (IP) a Transmission Control Protocol (TCP)

Přenos paketů

IP protokol

- Základní přenosový protokol Internetu (směrování)
- Protokoly vyšších vrstev na něm staví
- Každé síťové rozhraní má jednu IP adresu
- Adresa má 4 byte u IPv4
- Adresa má 16 byte (u IP verze 6)
- Nezaručuje doručení paketů
- Nezaručuje pořadí doručení paketů
- Packet obsahuje adresu zdroje a cíle
- Packet se dělí na
  - Hlavičku (min 20 byte)
  - Tělo (max 2^{16} byte)

IP adresa a DNS

- DNS = Domain Name System
- Překládá textově zapsaná jména na IP adresy
- Celosvětově distribuovaná databáze jmen
  - Tabulka: Jméno – IP adresa
  - Např.: webing.felk.cvut.cz - 147.32.80.114
- Jména:
  - Tečková notace
  - Case insensitive
  - Systém domén a subdomén (webing.felk.cvut.cz)

TCP protokol

- **TCP (Transmission Control Protocol)**

- Zavádí porty (16 bit). Aplikace poslouchá na IP adrese a TCP portu.
- Vytváří virtuální okruhy
- Zaručuje doručení data, v případě ztráty paketu
- Zaručuje pořadí doručení paketů
- Je základním protokolem pro většinu aplikací

- Další protokol nad IP je **UDP (User Datagram Protocol)**:

- Nezaručuje doručení dat a pořadí
- Vhodný pro aplikace typu video streaming, voice over IP

World Wide Web (WWW)

- Počátek služby v roce 1989
- Jednoduché principy + nízké náklady = masové rozšíření
- Bouřlivý rozvoj: mnoho rozšíření a aplikací
- Základní prvky:
  - HTTP – protokol pro komunikaci (klient/server)
  - URL – schéma pro lokalizaci zdrojů
  - HTML – jazyk pro zápis hypertextových dokumentů

HTTP

- Základní protokol pro službu WWW
- Postaven na TCP/IP
- Textový protokol
- Dotaz (HTTP request) / odpověď (HTTP response)
- Bezstavový (nepamatuje si stavy)

HTTP dotaz

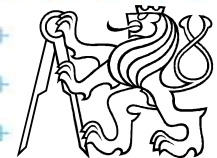

- dotazovací řádek (hlavička, cesta, protokol)
- hlavičky blíže popisující dotaz
- prázdný řádek
- tělo dotazu

Hlavičky:

- GET
- POST
- PUT
- HEAD
- ...

```
GET /index.html HTTP/1.0
Accept: */*
Accept-Language: cs
Accept-Encoding: gzip, deflate
User-Agent: Mozilla/4.0 (compatible;
           MSIE 6.0; Windows NT 5.1; ....)
Host: www.google.com
Connection: Keep-Alive
Cookie: PREF=ID=6ce8e13:.....
* prázdný řádek *
```


HTTP odpověď

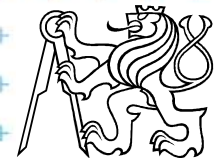

- stav
- informace
- prázdný řádek
- tělo odpovědi (HTML dokument)

Stavy:

- 200 - OK
- 403 – Forbidden
- 404 - Not found
- ...

```
HTTP/1.1 200 OK
Cache-Control: private
Content-Type: text/html
Content-Encoding: gzip
Server: GWS/2.1
Content-Length: 1385
Date: Mon, 28 Feb 2005 22:11:05 GMT
* prázdný řádek *
<html><head><title>Webing</title></head>
<body>
....
</body>
</html>
```


URL (Uniform Resource Locator)

- Identifikace zdrojů uložených na serverech
- Syntax definována v RFC 1738 jako podmnožina Uniform Resource Identifier (URI)
- Obecná syntaxe: **<scheme>:<scheme specific part>**
  - Možná schémata (**<scheme>**):
ftp, gopher, http, mailto, news, nntp, telnet, wais...
  - **<scheme specific part>**:
//<user>:<password>@<host>:<port>/<url-path>
  - <user> & <password> jsou nepovinné a následované @
- Syntax pro **<url-path>** závisí na schématu

URL pro HTTP (tj. pro web)

<schema>//<user>:<password>@<host>:<port>/<url-path>

- **<schema>**: http (případně https)
- **<host>** - adresa (IP alebo domain name) serveru, na kterém je zdroj
- **<port>** - obykle 80
- **<url-path>** - cesta k zdroji na webovém serveru

http://webing.felk.cvut.cz/pictures/foto.jpg

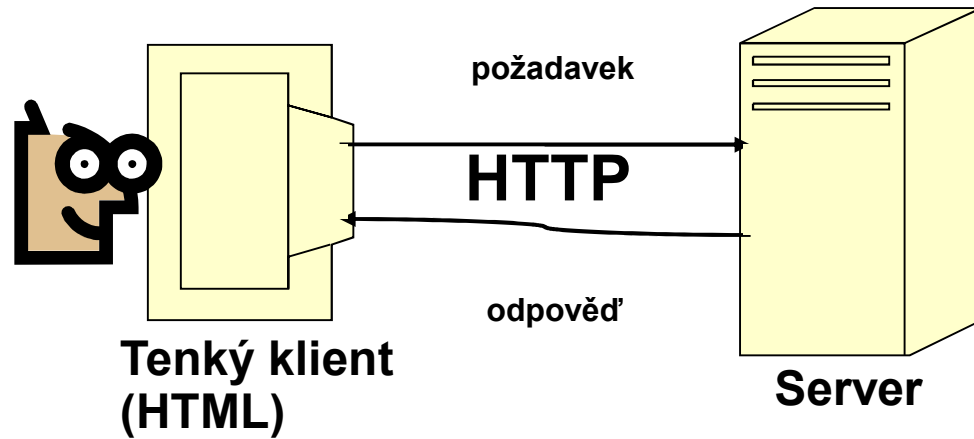

Architektura Webové Aplikace

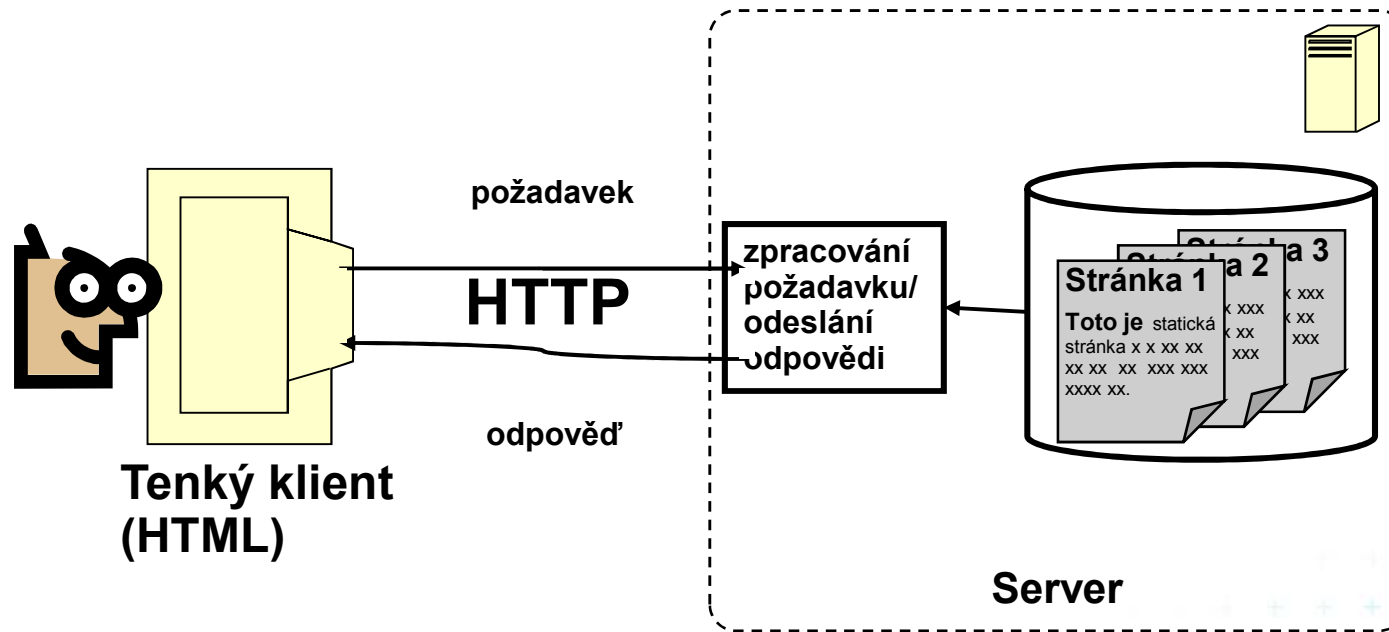

Architektura web aplikace

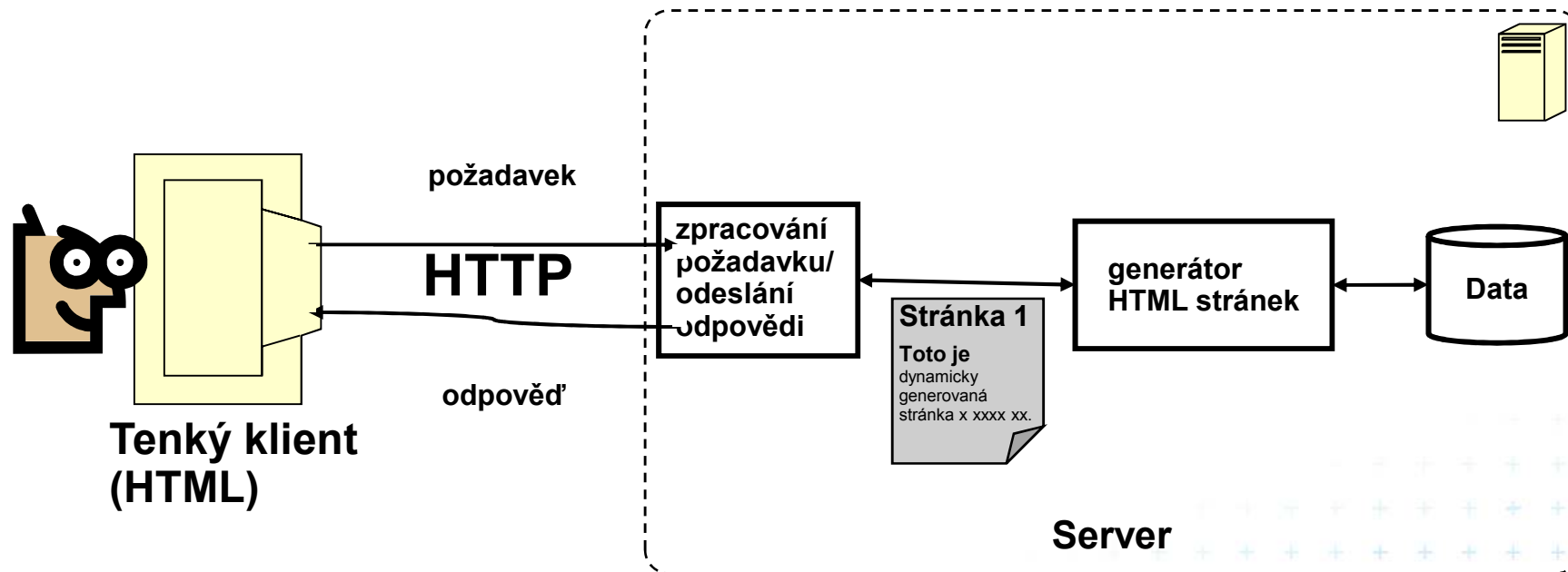

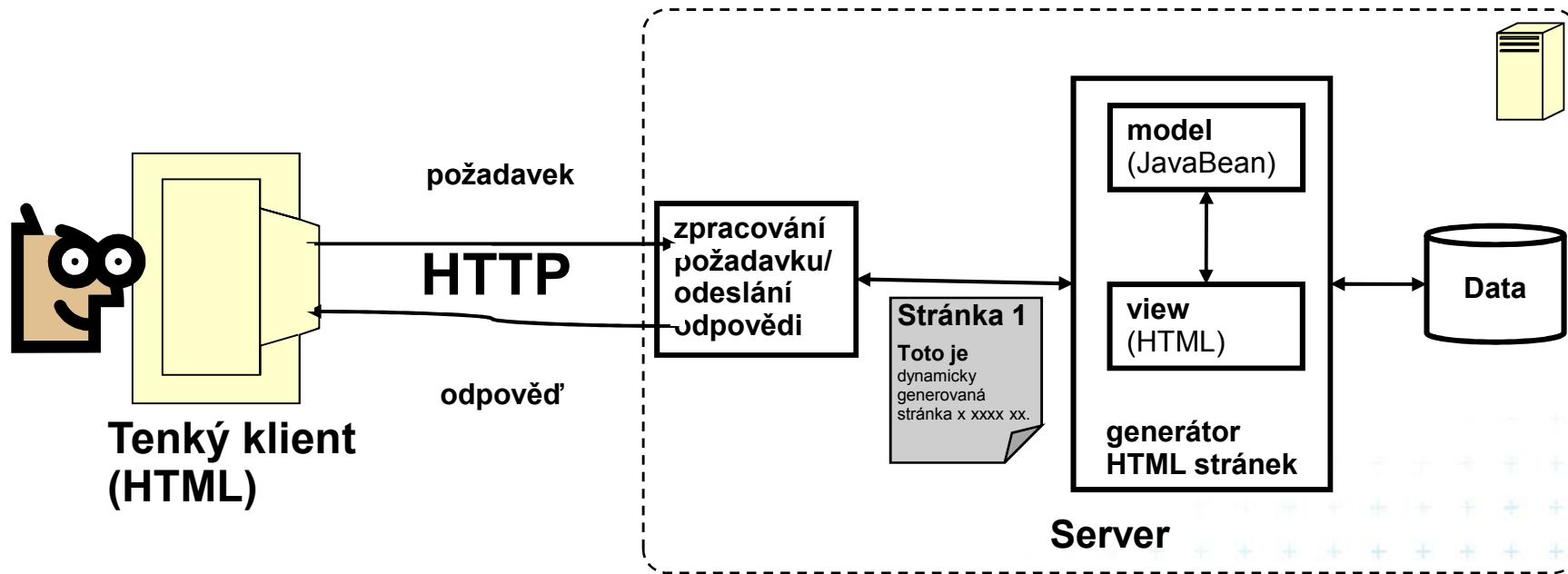
Architektura web aplikace: statický web

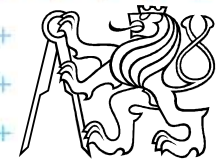
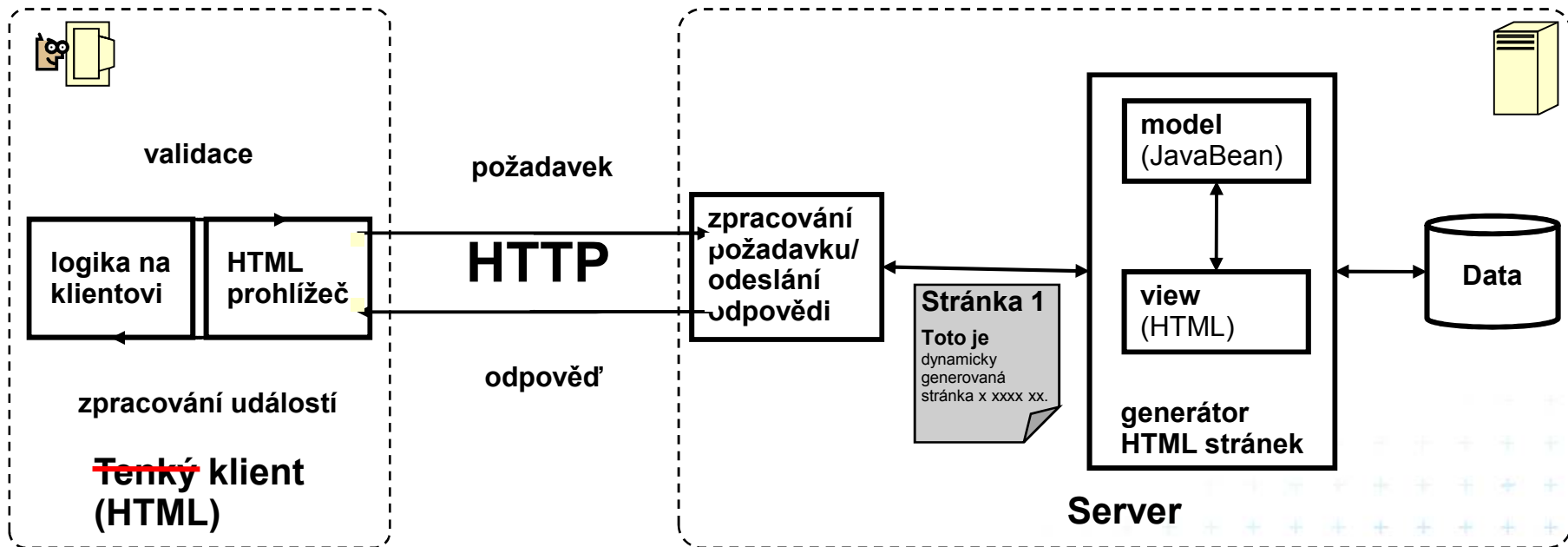
Architektura web aplikace: dynamický web

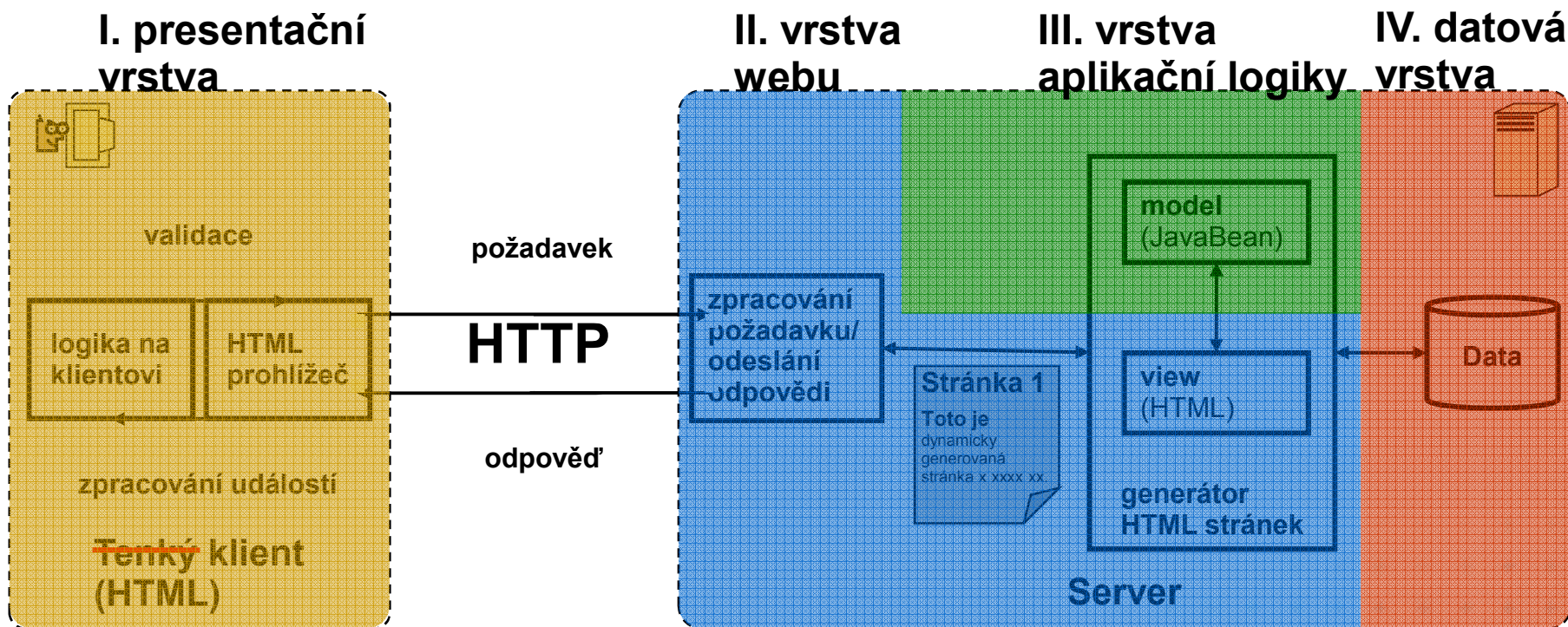
Architektura web aplikace: dynamický web

Architektura web aplikace: dynamický web

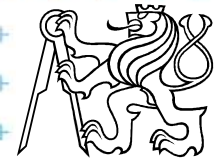
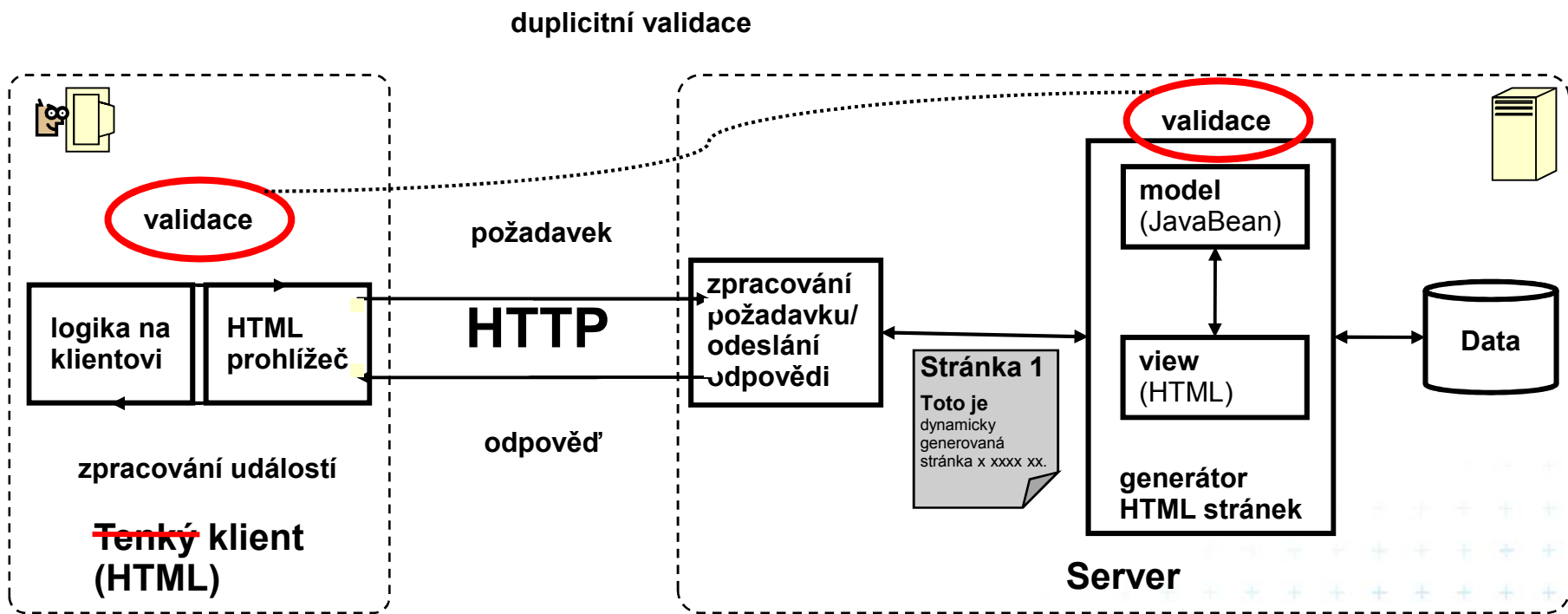

Architektura web aplikace: dynamický web

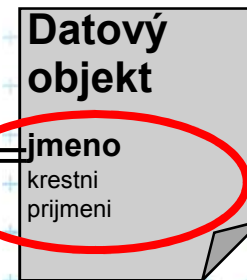
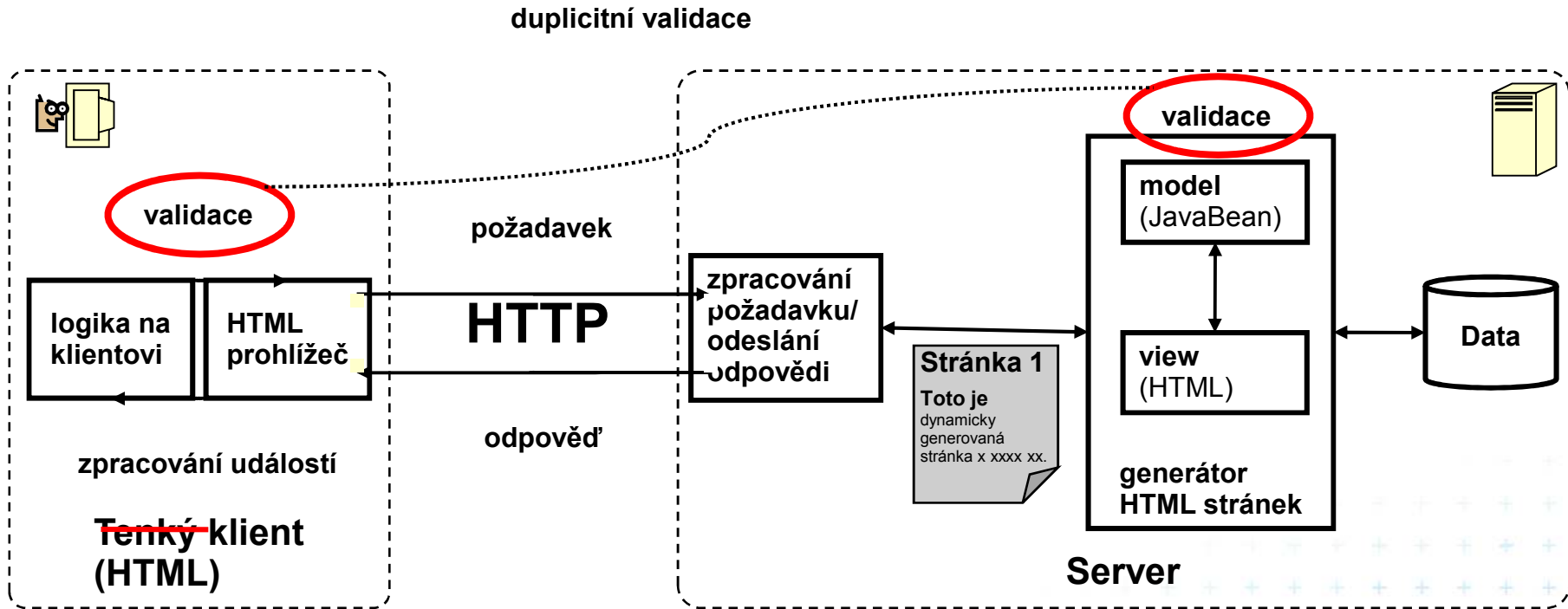

Architektura web aplikace: problémy

Architektura web aplikace: problémy

odlišný datový model

JAZYKY

Co je dnes k „vidění“

HTML

DTD

XSLT

XHTML

XML

CSS

XSL

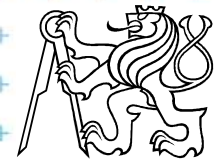
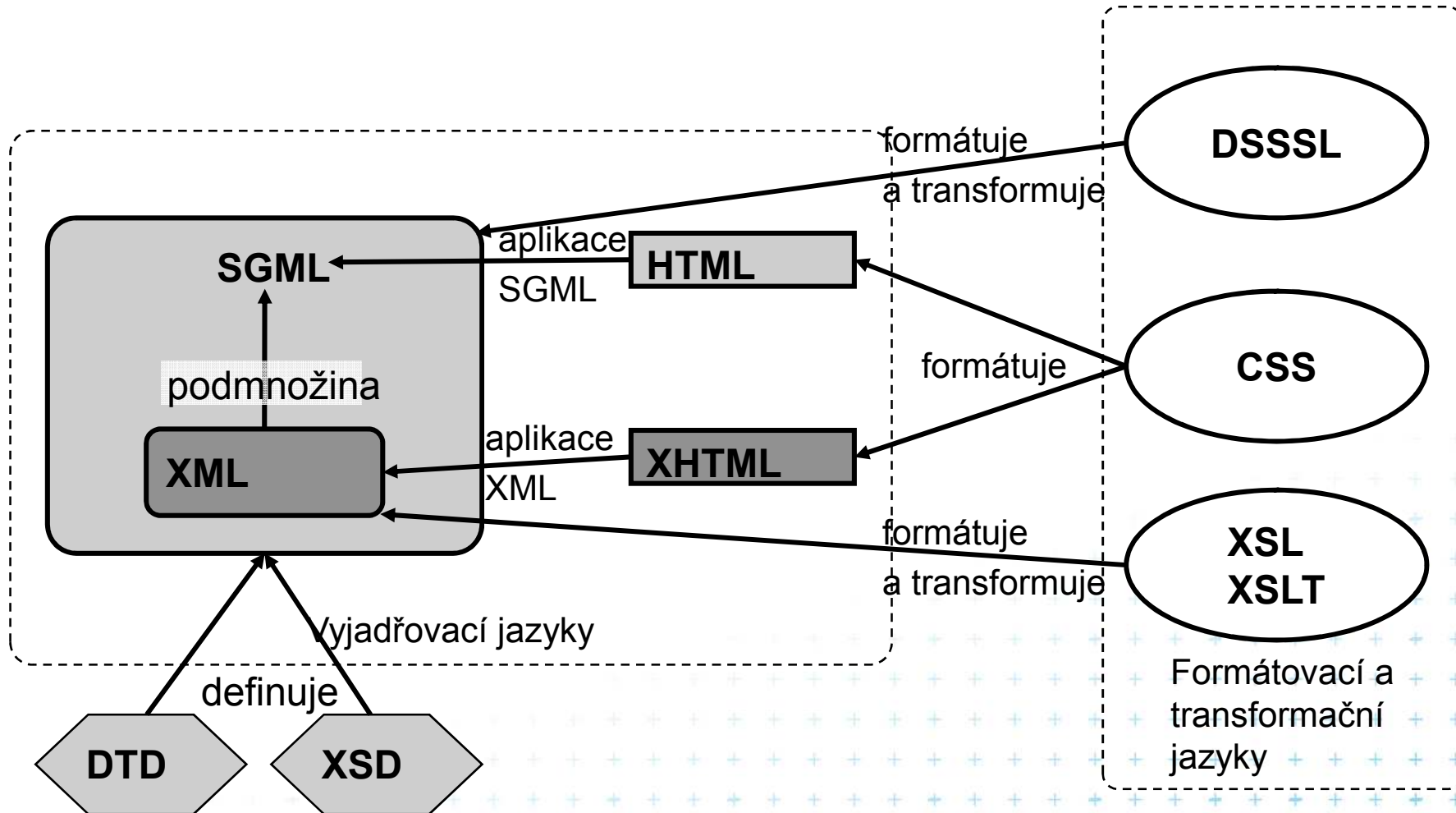
XSD

HTML 5

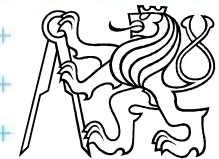
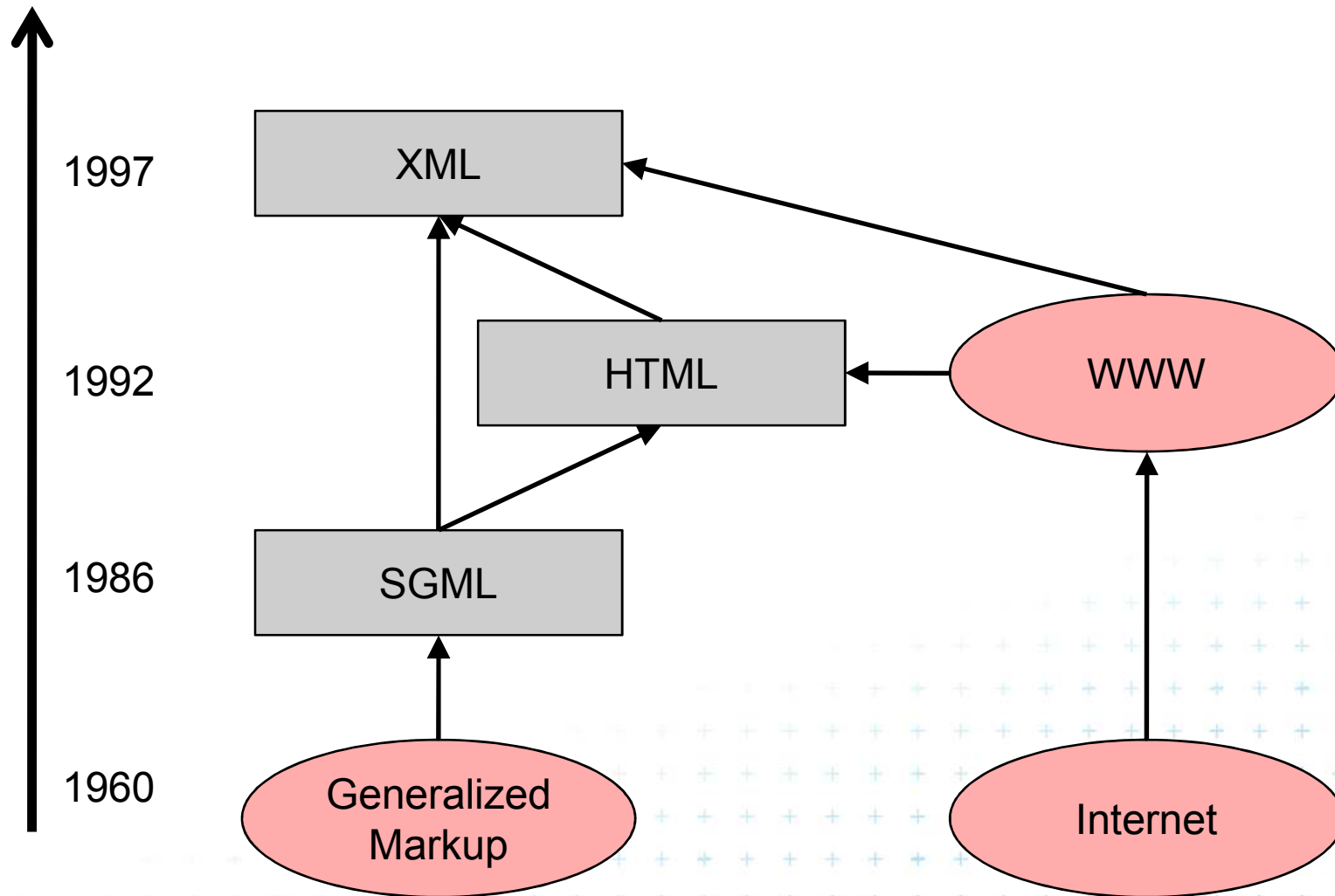
...

HTML a jeho vztah k ostatním jazykům

Historie

Související technologie

- **1960** GML (*General Markup Language*) vyvinut v IBM pro přenos dokumentů mezi různými platformami
- **1986** SGML (*Standard General Markup Language*) přijato jako ISO standard. Umí reprezentovat téměř všechny dokumenty, značně složitý
- **1992** HTML (*Hypertext Markup Language*) vyvinuto v CERNu, je to aplikace SGML (definováno pomocí DTD)
- **1997** XML (*eXtensible Markup Language*) zjednodušení SGML pro praktické použití konzorciem W3C

HTML verze

- HTML 2.0
  - První ucelená specifikace HTML, definuje je jako podmnožinu SGML
- HTML 3.0
  - Nikdy nebyla přijata, protože byla příliš složitá
- HTML 3.2
  - Novinky: tabulky, zarovnání a obtékání textů
- HTML 4.0
  - Novinky: podpora jazyků, oddělení struktury a designu (zavádí CSS), vylepšeny tabulky, formuláře a Java scripty a mnoho dalšího
  - Definuje podverze: strict, transitional, frameset
- HTML 4.01
  - Současná verze, byly opraveny některé chyby

- **HTML 5**

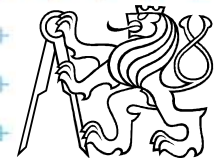

HTML 4 – klíčové vlastnosti

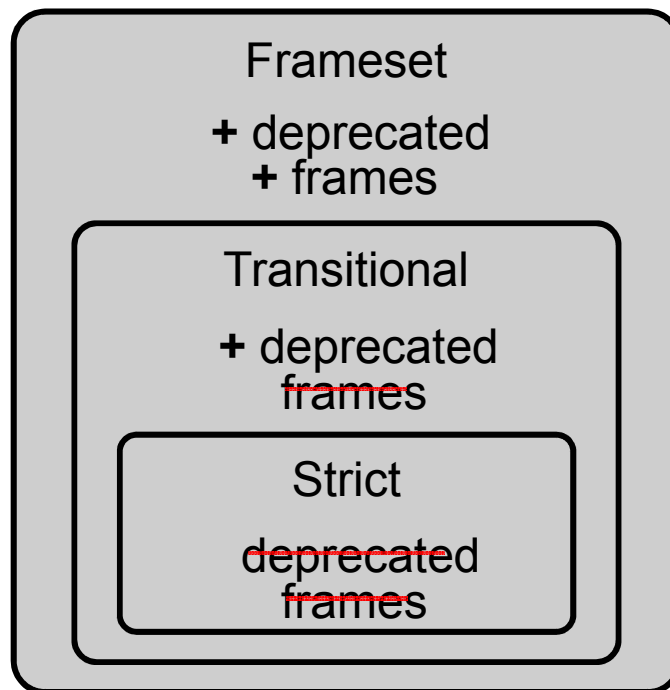

- oddělení obsahu od prezentace (CSS)
- vylepšení formulářů
  - accesskey, sémantické slučování řídicích prvků, labels, inkrementální načítání
- zlepšení přístupnosti ve speciálních situacích
  - alternativní prezentace dat (<object>)
  - horké klávesy (accesskey)
  - bohatší popisy elementů
    - popis a jazyk u všech elementů (title, lang)
    - podpora zkratk a akronymů (<abbr>, <acronym>)
    - tabulky: nadpisy, souhrnný popis
    - podrobný popis tabulek, obrázků a ráků <longdesc>

Struktura HTML dokumentu – HTML 4 verze

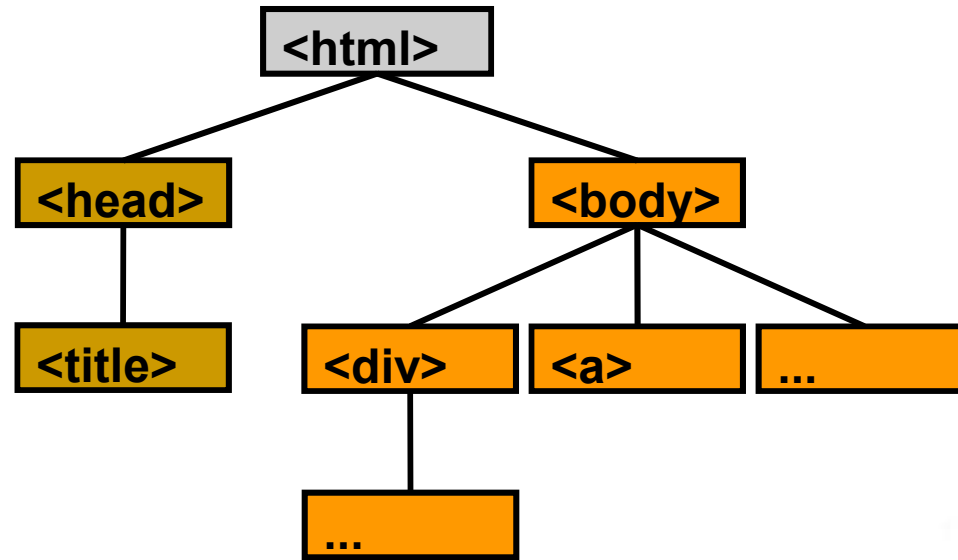
HTML – způsob zacházení

- Server poskytuje textovou formu HTML dokumentu
- Klient čte a „parsuje“ tento text
- Staví si DOM
  - DOM = Document Object Model
  - Repräsentace modelu HTML dokumentu v paměti
- DOM je následně vykreslen v grafické podobě
  - Rendering

Struktura HTML dokumentu – strom

Zpětná kompatibilita

- Problém s korektností HTML a se zpětnou kompatibilitou
  - Standard
  - Pseudo-standard
  - Quirk

Standard a Quirk mód

- Týká se moderních prohlížečů
  - IE ≥ 5.5 , FF, Netscape, Opera
- Prohlížeče hrají dvojí hru
  - Snaží se správně interpretovat historické HTML dokumenty včetně jejich chyb
  - Snaží se dodržovat standardy
  - => tyto dvě věci jsou v zásadě kontradikce
- Východisko: 2 (resp. 3) režimy činnosti
  - Standard = dodržuje specifikaci
  - Quirk = zpětně kompatibilní, nedodržuje specifikaci, snaží se nalézt východiska z problematických situací
- Standard – chceme, je rychlý a správný
- Quirk – nechceme, je pro špatné programátory, také je daleko častější

V čem se quirk a standard mód liší?

- BOX model v IE
  - známá chyba
  - jen v Quirk módu

```
<body>
  <div>
  Nějaký text
  </div>
</body>
```

HTML

```
div {
width: 100px;
padding: 10px;
border: 5px solid black;
margin: 10px; }
```

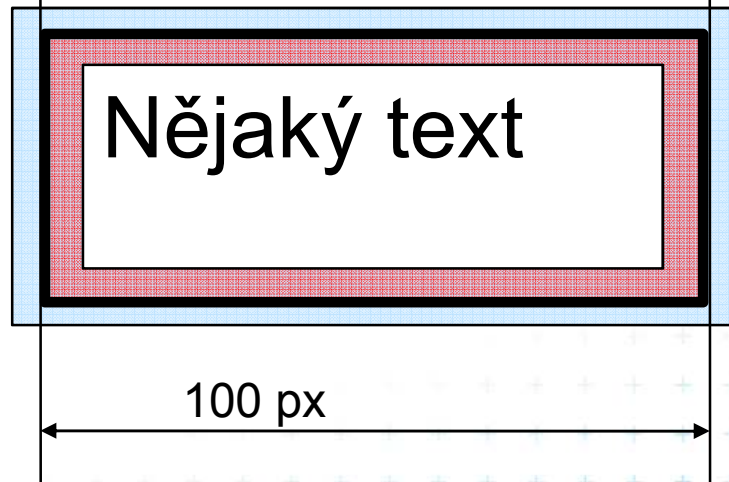
CSS

Výsledek (box model)

Standard

IE Quirk mode

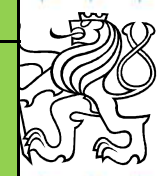

Quirk vs Standard

- Základem pro rozlišení je definice typu dokumentu
- Definicí by měl začínat každý HTML dokument

Document Type	Win IE6	Opera 7.0x	Opera 7.1x	Mozilla 1.0.1.	Safari 1.1.1	Mac IE5
HTML bez uvedení DOCTYPE a staré DTD až do verze 3.2 <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 3.2 Final//EN">	quirk	quirk	quirk	quirk	quirk	quirk
Přechodné HTML 4.0 bez URL <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.0 Transitional//EN">	quirk	quirk	quirk	quirk	quirk	quirk
Přechodné HTML 4.0 s URL <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/html4/loose.dtd">	std	std	std	quirk	quirk	std
Striktní HTML 4.0 bez i s URL <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01//EN" "http://www.w3.org/TR/html4/strict.dtd">	std	std	std	std	std	std
Přechodné HTML 4.01 bez URL <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01 Transitional//EN">	quirk	quirk	quirk	quirk	quirk	quirk
Přechodné HTML 4.01 s URL <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/html4/loose.dtd">	std	std	std	pseudo std.	pseudo std.	std
Striktní HTML 4.01 bez URL <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01//EN">	std	std	std	std	std	quirk
Striktní HTML 4.01 s URL <!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01//EN" "http://www.w3.org/TR/html4/strict.dtd">	std	std	std	std	std	std
Přechodné XHTML 1.0 bez XML deklarace kódování <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">	std	std	std	pseudo std.	pseudo std.	std
Přechodné XHTML 1.0 s XML deklarací kódování <?xml version="1.0" encoding="iso-8859-2"?> <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">	quirk	quirk	std	pseudo std.	pseudo std.	std
Striktní XHTML 1.0 bez XML deklarace kódování <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">	std	std	std	std	std	std
Striktní XHTML 1.0 s XML deklarací kódování <?xml version="1.0" encoding="iso-8859-2"?> <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">	quirk	quirk	std	std	std	std

Terminologie a definice HTML

- element: `<p id="odstavec1">Hallo world!</p>`
- typ-element: `p`
  - pevně definované v HTML-DTD
- atribut: `id="odstavec1"`
  - pevně definované v HTML-DTD
- typ-atribut: `id`
- značka: `<p>`, `</p>`

HTML základy

- Dokument je tvořen sadou značek
- Značky nejsou case sensitive
  - <body> je to samé jako <BODY>
- Značky píšeme **malými písmeny**
  - proč? Kvůli jednoduššímu přechodu na XHTML
  - pozor: XML obecně a tedy i XHTML je case sensitive
  - značky se nesmí křížit, tj. dokument je trom
- Dokument má pevnou minimální strukturu
  - Verze
  - Hlavička
  - Tělo

Struktura HTML dokumentu

HTML dokument

verze

```
<!-- 1. HTML VERSION INFORMATION -->  
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//Dtd HTML 4.01//EN"  
    "http://www.w3.org/TR/html4/strict.dtd">
```

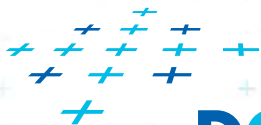
hlavička

```
<html>  
  <!-- 2. DECLARATIVE HEADER SECTION -->  
  <head>  
    <title>Struktura HTML dokumentu</title>  
  </head>
```

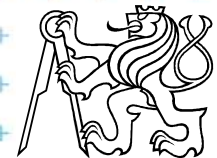
tělo

```
<!-- 3. BODY, CONTAINING THE DOCUMENT CONTENT -->  
<body>  
  Toto je vlastní obsah dokumentu.  
</body>
```

```
</html>
```


DCGI

HTML dokument - členění

- HTML by mělo definovat logickou strukturu dokumentu, nikoli grafickou
- Sada strukturálních elementů

h1 až h6	nadpisy
p	odstavec
<!-- komentář -->	komentář
hr	horizontální oddělovač
abbr	zkratka
acronym	akronym
address	adresa
bdo	směr textu
blockquote	dlouhé odsazení
q	krátké odsazení
cite	citace
dfn	definice termínu

HTML – typy elementů

■ Strukturální pokr.

code	text kódu počítače
kbd	text klávesnice
samp	ukázka počítačového kódu
tt	text dálnopisu
var	proměnná
pre	předformátovaný text
listing	výpis (dále nepodporováno viz pre)
plaintext	holý text (dále nepodporováno viz pre)
xmp	ukázka (dále nepodporováno viz pre)
strong	důležitý text
sub	spodní index
sup	horní index
ins	vložený text
del	smazaný text

HTML typy elementů

■ Formátovací

b	tučný text
big	velký text
em	zvýrazněný text
i	kurzíva
small	malý text
s	smazaný text (nepodporováno, viz del)
strike	přeskrtnutý text (dále nepodporováno, viz del)
u	podtržený text (dále nepodporováno)

Obrázky

- Běžně jsou podporovány obrázky typu
  - GIF
  - JPG
  - PNG (v IE v 6 nefunguje průhlednost)
- Každý obrázek musí mít textovou alternativu.
- Kde nestačí jednoduchý textový popis, je možné ukázat na jinou stránku, která obrázek popíše.
- Je dobré zadat rozměry obrázku.
- Stránka by neměla obsahovat velké obrázky.
  - Pokud je to nutné, uživatel musí mít možnost se jim vyhnout, například pomocí náhledů

Obrázky

```
<body>
  <h1>Moje zvířata</h1>
  
  [D</a>]
</body>
```

Zdroj obrázku

Alternativní text

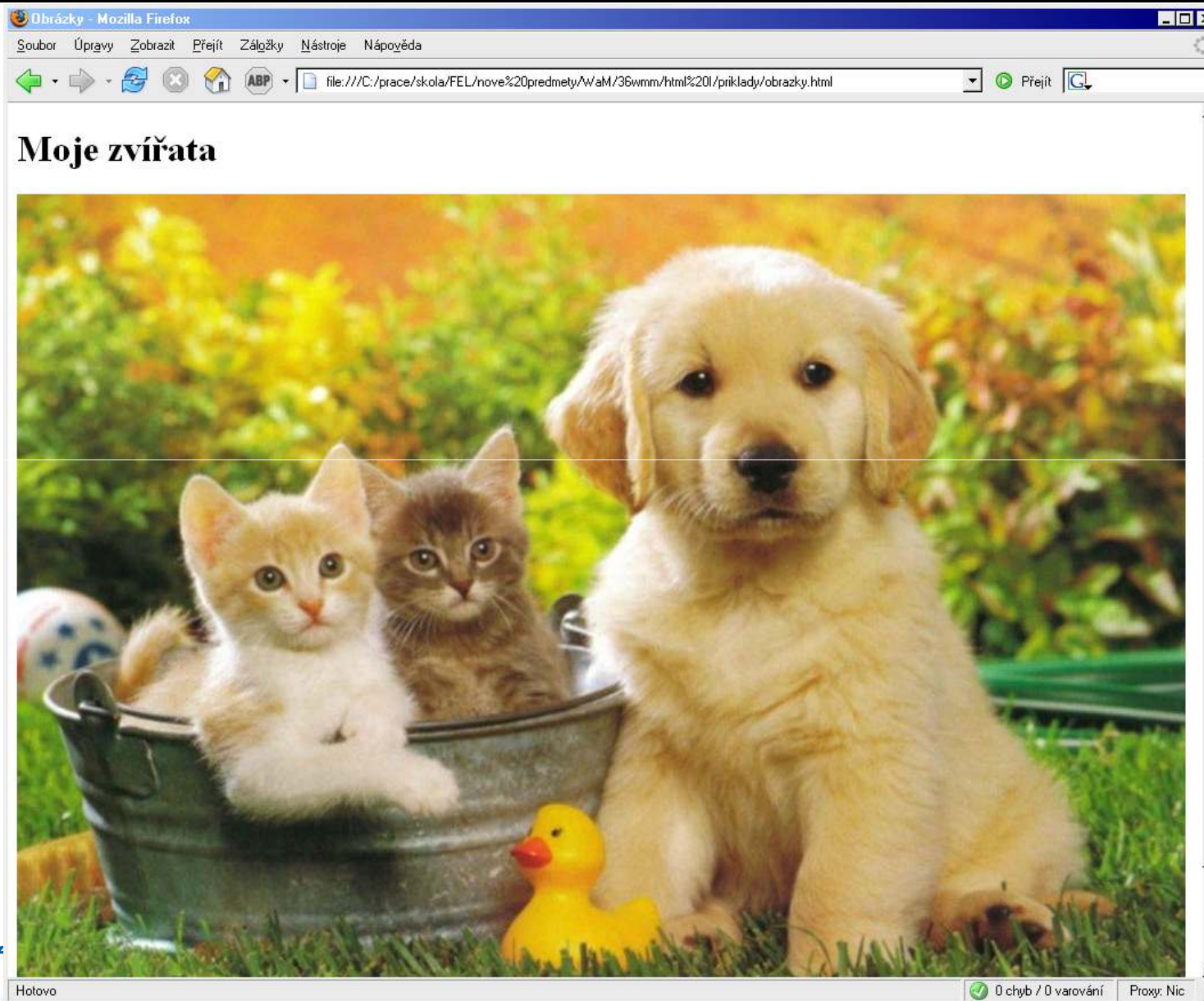
Šířka

Výška

Odkaz na dlouhý popis

D-Link pro slepce

Obrázky - jak to dopadlo

Obrázky s náhledem

```
<body>
  <h1>Moje zvířata</h1>
  <h2>Takto ne</h2>
  
  <h2>Takto ano</h2>
  
  <h2>Takto ano s odkazem</h2>
  <a href="obrazky/obrazek1.jpg">
  
  </a>
</body>
```

Celý velký obrázek byl stáhnut. Klienta jsme ale donutili ho zobrazit malý. **Špatně!**

Správně, zobrazujeme malý náhled

Náhled uzavřený v odkazu. Pozor, je dobré specifikovat atribut border, jinak se zobrazí rámeček

Obrázky s náhledem – jak to dopadlo

Obrázky s náhledy - Mozilla Firefox

Soubor Úpravy Zobrazit Přejít Záložky Nástroje Nápořádá

file:///C:/prace/skola/FEL/nove%20predmety/WaM/36wmm/html%20I Přejít

Moje zvířata

Takto ne

Takto ano

Takto ano s odkazem

Hotovo 0 chyb / 0 varování Proxy: Nic

Alternativní zobrazení dat pomocí <object>

```
<!-- alternativni zobrazeni dat pomoci vnorených elementu <obj  
<div title="Ukázka alternativního zobrazení dat pomocí vnořený  
<h1>Učení neuronu typu Adaline</h1>  
<object title="Učení neuronu typu Adaline"  
  codetype="application/java" classid="java:Neuron.class"  
  <!-- alternativne zobrazit obrazek GIF -->  
  <object data="./applet/Neuron.gif" type="image/gif">  
    <!-- alternativne zobrazit text -->  
    Způsob učení neuronu typu Adaline můžeme demonstrovat n.  
  </object>  
</object>  
</div>
```

Tabulky

Tabulky se sestávají z několika různých částí, ne všechny jsou povinné.

■ Tabulka

- Hlavičková část (THEAD)
- Patičková část (TFOOT)
- Hlavní část (TBODY)
- Popisek (CAPTION)

■ hlavičková, patičková a hlavní část se skládají z řádků tabulky a ty se skládají ze sloupců

Jednoduchá tabulka

	Leden Únor Březen		
Jablka	100	125	80
Hrušky	34	61	28
Švestky	21	12	9
Celkem	165	198	117

Jednoduchá tabulka

Atribut summary popisuje tabulku

```
<body>  
  <table summary="Přehled cen jablek, hrušek a švestek">  
    <thead>  
      <tr>  
        <td>&nbsp;</td>  
        <th>Leden</th>  
        <th>Únor</th>  
        <th>Březen</th>  
      </tr>  
    </thead>  
    <tfoot>  
      <tr><th>Celkem</th><td>165</td><td>198</td><td>111</td></tr>  
    </tfoot>  
    <tbody>  
      <tr><th>Jablka</th><td>100</td><td>125</td><td>80</td></tr>  
      <tr><th>Hrušky</th><td>34</td><td>61</td><td>28</td></tr>  
      <tr><th>Švestky</th><td>21</td><td>12</td><td>9</td></tr>  
    </tbody>  
  </table>  
</body>
```

Záhlaví

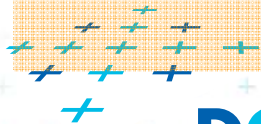
Řádek

Buňka obyčejná

Buňka záhlaví

Patička

Hlavní část tabulky

Tabulky – slučování buněk

	Leden Únor Březen		
Jablka	100	125	80
Hrušky	34	61	28
Švestky	21	12	9
Celkem	165	198	117
Celkem total	480		

Sloučená buňka
přes 3 sloupce

Slučování buňek

```
<body>
  <table summary="Přehled cen jablek, hrušek a švestek">
    <thead>
      <tr>
        <td>&nbsp;</td>
        <th>Leden</th>
        <th>Únor</th>
        <th>Březen</th>
      </tr>
    </thead>
    <tfoot>
      <tr><th>Celkem</th><td>165</td><td>198</td><td>117</td></tr>
      <tr><th>Celkem total</th><td colspan="3">480</td></tr>
    </tfoot>

    <tbody>
      <tr><th>Jablka</th><td>100</td><td>125</td><td>80</td></tr>
      <tr><th>Hrušky</th><td>34</td><td>61</td><td>28</td></tr>
      <tr><th>Švestky</th><td>21</td><td>12</td><td>9</td></tr>
    </tbody>
  </table>
</body>
```

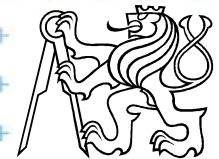
Jediná buňka s
atributem `colspan`

Formuláře

- Formuláře se používají k odesílání dat na server
  - Omezená sada formulářových polí
  - Není možné vyrábět nová
  - Je možné je do jisté míry "přiohnout" pomocí javascriptu
-
- Na jedné stránce může být více různých formulářů
  - Data z formulářů mohou být odeslána kamkoli
  - Dvě metody odesílání dat: GET, POST

Formuláře

```
<body>  
  <form  
    action="http://amun.felk.cvut.cz/data_form.php"  
    method="get"  
  >  
    <input type="text" name="jmeno" >  
    <input type="submit" name="odeslat" value="Odeslat" >  
  </form>  
</body>
```

Značka formuláře

Atribut `action` má hodnotu URL, na které se pošlou

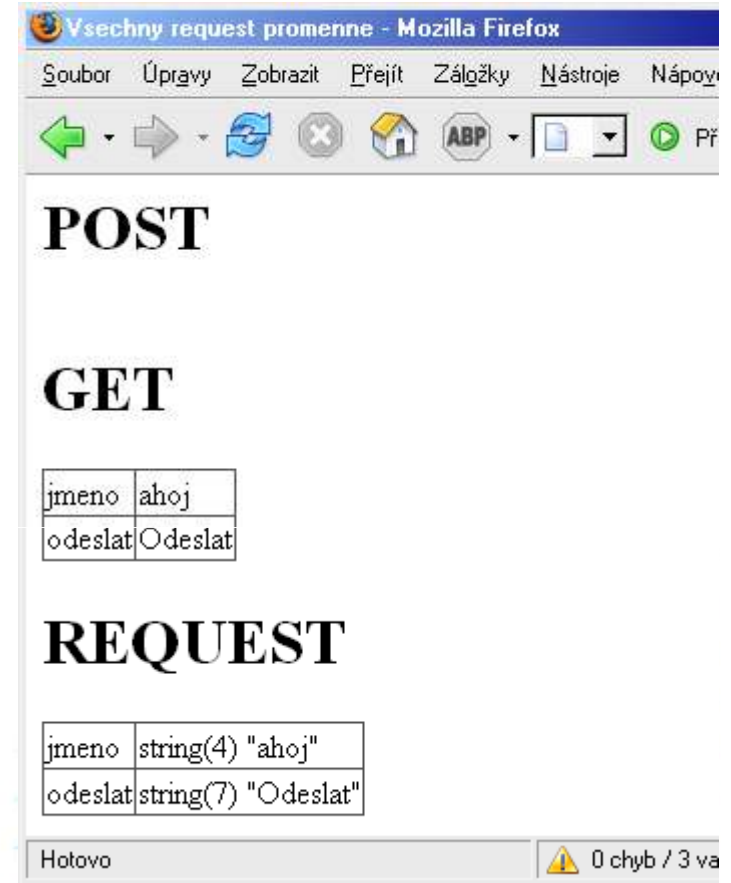
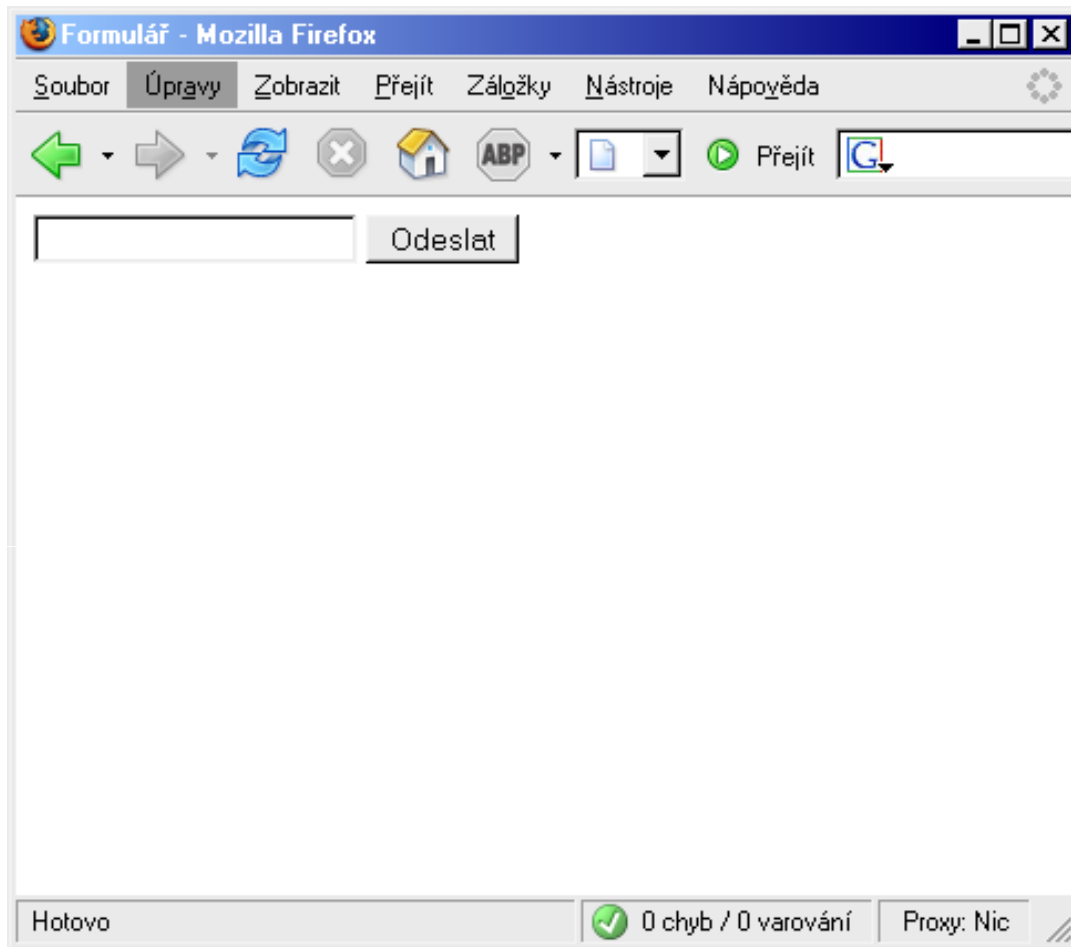
Atribut `method` má hodnotu GET nebo

Textové vstupní pole. Jméno pole je "jmeno"

Odesílací vstupní pole. Zobrazí se jako tlačítko.

Formuláře

Formulářová pole

■ input

text

password

submit

checkbox

radio

reset

file

hidden

image

button

■ textarea

■ button

■ select

■ label

Formulářová pole

- Všechna pole mohou mít atribut **name**
- Jména polí nemusí být jedinečná
- Všechna pole mohou mít hodnotu, atribut **value**

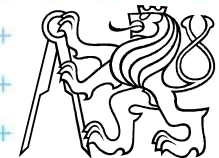
```
<input type="text" name="pole1" value="Martin">  
<input type="text" name="pole1" value="Zdenek">
```

Co se odešle?

- Řešení: pokud potřebuji odeslat více hodnot pod stejným jménem, musím z toho udělat pole

```
<input type="text" name="pole1[]" value="Martin">  
<input type="text" name="pole1[]" value="Zdenek">
```

Odešle se oboje.

Úspěšnost

- Pole může ale nemusí být "úspěšné" (successfull)
  - Úspěšné pole: hodnota je odeslána
  - Neúspěšné pole: hodnota není odeslána

```
<input type="text" name="pole1" readonly="readonly"  
value="Martin">
```

Úspěšné pole

```
<input type="text" name="pole2" disabled="disabled"  
value="Martin">
```

Neúspěšné pole

Martin

Zdenek

Úspěšnost

Tuzka

```
<input type="checkbox" name="polozka[]" value="tuzka">
```

Papir

```
<input type="text" name="polozka[]" value="papir">
```

Guma

```
<input type="text" name="polozka[]" value="guma">
```

Tuzka Papir Guma

- Úspěšná položka je jen ta, která je zaškrtnutá
  - ostatní se na server nepropagují
  - více položek se stejným jménem, využijí pole

Úspěšnost

```
<div>Hlasování</div>  
<input type="submit" name="hlasovani" value="Pro">  
<input type="submit" name="hlasovani" value="Proti">
```

Úspěšné pole

Hlasování

Pro

Proti

- Jen jedno tlačítko bude úspěšné => mohu to využít pro hlasování
- Nenastane konflikt jmen

Úspěšnost – typ radio

```
<form action="http://amun.felk.cvut.cz/vypis_form.php" method="GET">
  <div>Hlasování</div>
  Pro <input type="radio" name="hlasovani" value="pro"><br>
  Proti <input type="radio" name="hlasovani" value="proti"><br>
  Nevim <input type="radio" name="hlasovani" value="nevim"><br>
  <input type="submit" name="odeslat" value="Odeslat">
</form>
```

- Výběr 1 z N
  - nebo také 0 z N (pokud neřekneme jinak)
- Nenastává konflikt jmen
- Pozor, je třeba řešit počáteční podmínku!
  - pokud není řešeno jinak, není na počátku nic zaškrtnuto

Úspěšnost – typ radio

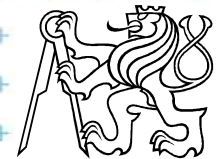
- Jedna nebo žádná položka je úspěšná
- Pokud chceme, aby byla úspěšná právě jedna, musíme na začátku jednu označit atributem **checked="checked"**

Formuláře - file

- Používá se k odeslání souboru na server
- Nepředstavuje bezpečnostní díru
  - uživatel musí aktivně vybrat soubor, to nelze zařídit skriptem
- POZOR, formulář musí mít atribut
`enctype="multipart/form-data"`
- Zobrazí pole pro název souboru a výběrací dialog
- Je nutné ho odesílat metodou POST

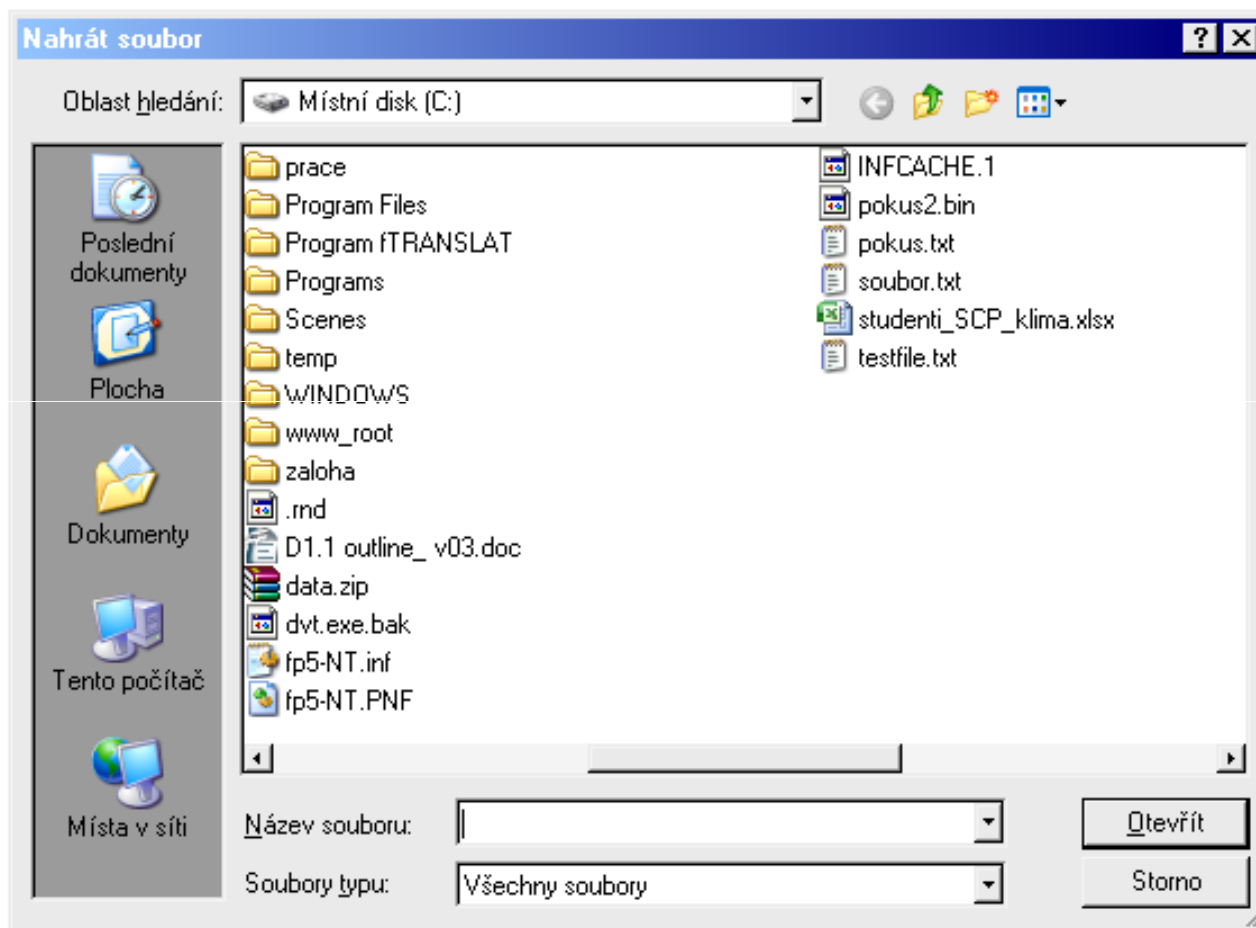

Formuláře - file

```
<form
  action="http://amun.felk.cvut.cz/vypis_form.php"
  enctype="multipart/form-data"
  method="post"
>
  <div>Odešli soubor</div>
  <input type="file" name="soubor1">
  <input type="submit" name="odeslat" value="Odeslat">
</form>
```

Formuláře file

Odešli soubor

Formuláře - image

- Obrázek bude fungovat jako odesávací tlačítko
- Na server se odešle dvojice souřadnic
- Server je může dále zpracovat k uršení pozice např. na mapě

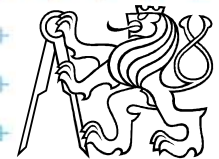
Vyber svého hrdinu

Formuláře – výběr ze seznamu

- Seznam položek
- Každá položka má text a může mít definovanou hodnotu
- Jednořádkový seznam je rozbalovací (dropdown)
- Víceřádkové seznamy se zobrazují s posuvníkem
- Výběr může být jedno či vícepoložkový (atribut **multiple**)
- Položky v seznamu se mohou sdružovat
- Explicitně vybrané položky jsou označeny atributem **selected="selected"**

Formuláře – výběr ze seznamu

```
<form action="http://amun.felk.cvut.cz/vypis_form.php" method="post">
  <div>Vyber svého hrdinu</div>
  <select name="jeden_hrdina">
    <option value="1">Bart</option>
    <option value="2">Lisa</option>
    <option value="3">Homer</option>
    <option value="4">Marge</option>
  </select>

  <select name="vice_hrdinu[]" multiple="multiple">
    <optgroup label="Děti">
      <option value="1">Bart</option>
      <option value="2">Lisa</option>
    </optgroup>
    <optgroup label="Dospělí">
      <option value="3">Homer</option>
      <option value="4">Marge</option>
    </optgroup>
  </select>
  <input type="submit" name="odeslat" value="Odeslat">
</form>
```

Výběr 0-1 z N

Výběr 0-M z N

Skupina

Formuláře – výběr ze seznamu

Vyber svého hrdinu

Formuláře - textarea

- Dlouhý text
- Pozor, je to párová značka

```
<form action="http://amun.felk.cvut.cz/vypis_form.php" method="post">  
  <div>Napiš svému hrninovi</div>  
  
  <textarea name="dlouhy_text">  
Sem napiš co chceš :-)  
</textarea>  
  
  <input type="submit" value="Odeslat" name="odeslat" >  
</form>
```


Formuláře textarea

Napiš svému hrninovi

Sem napiš co chceš
:-)

Odeslat

Formuláře – další náležitosti

- Každá (viditelná) formulářová položka musí mít přiřazený popisek
- Speciální značka `<label>`
- Popisek je s formulářovým polem svázán pomocí atributu **for**
- Formuláře mají být přístupné i bez myši
- atribut **tabindex** definuje pořadí při přístupu přes klávesu TAB
- atribut **accesskey** přiřazuje přístupovou klávesu

Formuláře – další náležitosti

```
<form action="http://amun.felk.cvut.cz/vypis_form.php" method="post">
<div>
  <label for="jmeno">Jméno</label>
  <input tabindex="1" accesskey="j" type="text"
name="jmeno" id="jmeno">
</div>
<div>
  <label for="prijmeni">Příjmení</label>
  <input tabindex="2" accesskey="p" type="text"
name="prijmeni">
</div>

<input tabindex="3" accesskey="k" type="submit"
value="Odeslat" name="odeslat" >
</form>
```


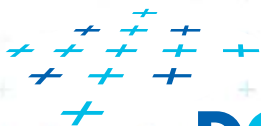
Formuláře – další náležitosti

Jméno

Příjmení

Odeslat

DCGI

Formuláře – další náležitosti

- Formulářová pole je vhodné členit do skupin
- Značka **fieldset** a **legend**

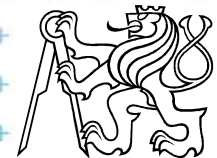
Formuláře – další náležitosti

```
<form action="http://amun.felk.cvut.cz/vypis_form.php" method="post">
<fieldset>
  <legend>Jméno</legend>
  <label for="jmeno">Jméno</label>
  <input tabindex="1" accesskey="j" type="text"
name="jmeno">

  <label for="prijmeni">Příjmení</label>
  <input tabindex="2" accesskey="p" type="text"
name="prijmeni">
</fieldset>
<fieldset>
  <legend>Adresa</legend>
  <label for="ulice">Ulice</label>
  <input tabindex="3" accesskey="u" type="text"
name="ulice">
  <label for="mesto">Město</label>
  <input tabindex="4" accesskey="m" type="text"
name="mesto">
</fieldset>

<input tabindex="5" accesskey="k" type="submit"
value="Odeslat" name="odeslat" />
</form>
```

DCGI

Formuláře – další náležitosti

Jméno

Jméno

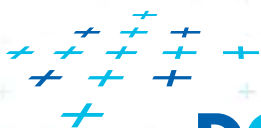
Příjmení

Adresa

Ulice

Město

Odeslat

DCGI

